

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

25 mei 2005

GEDACHTEWISSELING

over een biomethanisatieproject van ECO Flanders NV

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de heer Hubert Brouns**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts;

de heren Karlos Callens, Jul Van Aperen;

de heren Jacky Maes, Bart Martens.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Mark Demesmaeker.

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting	4
2. Vragen van de leden	9
Bijlage.....	13

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid organiseerde op 10 mei 2005 een gedachtewisseling met de heer Jos Santy, Chief Executive Officer, en de heer Patrick Christiaens, Technology Manager, vertegenwoordigers van ECO Flanders NV. De gedachtewisseling handelde onder meer over een biomethanisatieproject.

1. TOELICHTING

De heer Jos Santy: Dames en heren, ik zal starten met een woordje uitleg over de NV ECO Flanders. Zoals de naam zegt, gaat het om ecologie in Vlaanderen. De vennootschap is gestart op initiatief van enkele landbouwers en staat ten dienste van de landbouw. In 1998 kregen de landbouwers van de vorige minister van Leefmilieu het bericht dat ze hun mestprobleem moesten oplossen of dat de regering het zou doen en dat het dan wel op een andere manier zou gebeuren. Met vallen en opstaan hebben de boeren dit aangepakt en uitgewerkt.

Eerst bouwden ze een mobiele machine die van hofstede naar hofstede zou gaan om mest te scheiden en te filteren met omgekeerde osmose. Dit systeem werkte niet want er zit te veel vet in mest. Het slibde dicht. Het was niet performant.

De NV heeft zich geheroriënteerd in 2002, naar aanleiding van de wetgeving op de groenestroomcertificaten. Duitsland en Denemarken waren bezig met vergisting van mest en opwerking van elektriciteit. Denemarken begon daarmee in 1985. Er staan nu 1200 van die installaties. In Duitsland staan er 2000, en er komen er in de komende twee jaar nog eens zoveel bij. In Luxemburg zijn er 25 geplaatst.

We hebben de technologie dus niet zelf uitgevonden maar wel samengebracht. We willen de problemen in Vlaanderen oplossen conform de Vlaamse wetgeving. We hebben een associatie met een Luxemburgs ingenieursbureau dat de belangrijkste biomethanisatie-installatie in Luxemburg heeft geplaatst. Ik wil u uitnodigen om die te bezoeken. De installatie werkt sinds oktober 2003. Het is een samenwerking tussen de gemeente Redange en 29 boeren. Die leveren de mest en de gemeente levert haar organisch restafval en GFT. Dat wordt

allemaal samen vergist, daarmee wordt methaangas gemaakt dat dan elektriciteit produceert. De Luxemburgse wetgeving verschilt in elk geval aanzienlijk van de Vlaamse.

In Luxemburg wordt de restwarmte van de motoren gebruikt om een tropisch zwembad, een sportcentrum en een school te verwarmen. Diezelfde warmte zouden we kunnen gebruiken om het uitgediste einddigestaat te drogen en het water te filteren. Het hele project is zo opgebouwd dat we verschillende problemen in één keer kunnen oplossen.

Met de steun van de Vlaamse Regering, via PMV (Participatiemaatschappij Vlaanderen) die aandeelhouder is in onze vennootschap, kunnen we in de volgende acht tot tien jaar een 50-tal installaties plaatsen over heel Vlaanderen. Daarmee kunnen we het hele mestprobleem afbouwen en zelfs helemaal oplossen. Naast de mest willen we ook overschotten van de industrie verwerken, zoals afval van veilingen en van diepvriesproductie. Verder denken we aan het organische afval van de steden en gemeenten. De biomethanisatieprojecten komen er bij grote landbouwbedrijven, die over heel wat mest beschikken en aanvoer hebben van organisch afval en energieplanten, of bij de steden en gemeenten, of bij de industrie. Daardoor lossen we niet alleen het probleem van de mestoverschotten op, maar de landbouw kan er ook zijn overschotten kwijt. Als er bijvoorbeeld te veel suikerbieten op de markt zijn, kunnen deze daarin als energieplanten gebiomethaniseerd of vergist worden. Zo kunnen we voor de boeren een betere prijs bedingen, eens de overschotten van de markt zijn. Voor steden en gemeenten is een dergelijk systeem van belang omdat wij daardoor de verbrandingsovens kunnen ontlasten. Die ovens zijn verantwoordelijk voor een massa CO₂. Dat zou voor het milieu een win-win situatie betekenen.

Onze technologiemanager, de heer Christiaens, zal u uitleggen hoe de productie precies in zijn werk gaat.

De heer Patrick Christiaens: Dames en heren, ik geef deze PowerPoint-presentatie regelmatig aan jonge boeren en boerenorganisaties. Ik probeer een nieuwe soort landbouw uit te leggen.

De landbouw zit al meer dan tien jaar met een 'standstill'. In de economie is stilstaan, achteruit-

gaan. Jaar na jaar moeten de boeren meer inspanningen leveren voor de Mestbank, voor het milieu en dergelijke, om morgen nog te mogen doen wat ze vandaag doen. Verder biedt de overheid hun geld aan om te stoppen met hun bedrijf. Ze bevinden zich dus in een economische situatie, die helemaal niet normaal is, integendeel.

Deze mensen worden daar dan meestal erg stil van. Ik hou ze voor dat er maar één goede mogelijkheid bestaat om uit die spiraal te geraken, namelijk proberen de problemen die de landbouw met zich meebrengt zo veel mogelijk zelf op te lossen. Vooreerst moeten ze een oplossing vinden voor het mestoverschot. Maar er is meer. Ook het nitraatgehalte van het grondwater moet worden gereduceerd, tot onder de grens van 50 milligram. Dat moet van Europa. We weten wat er ons anders boven het hoofd hangt. Misschien wordt onze regio anders straks één nitraatgevoelig gebied, zodat het mestoverschotprobleem nog erger zal worden. Ook zegt Europa dat het ammoniakgehalte met 50 percent moet worden gereduceerd. Op een van de jongste vergaderingen bij AMINAL heb ik gehoord dat de landbouw voor 96 percent verantwoordelijk zal zijn voor deze reductie.

Dan is er ook de reductie van broeikasgassen. Dit jaar is het Kyoto-protocol in werking getreden. Daar moeten we rekening mee houden. Methaangas is echter 21 maal schadelijker dan CO₂. De landbouw is voor 74 percent verantwoordelijk hiervoor. Bij de laatste aangifte voor de Mestbank was een enquête gevoegd om te bekijken hoe de externe mestopslag in elkaar zit: waar en hoe dit gebeurt, of dit overdekt is, hoelang, op de kopakker enzovoort. Zo wil men een zicht krijgen op de emissies van methaangas. Dan is er nog lachgas, waarvoor de landbouw voor 36 percent verantwoordelijk is.

Al deze problemen vloeien dus grotendeels voort uit de landbouw. In de toekomst zal daar een oplossing voor moeten worden gevonden.

In de toekomst zal er nog heel wat elektriciteit bij moeten worden geproduceerd. Momenteel neemt in België de kernenergie meer dan 55 percent van de energievoorziening voor haar rekening. Er is echter besloten hier vanaf 2015 mee te stoppen. Op de dia heb ik daar vraagtekens bij gezet: iedereen weet wel waarom. De klassieke

centrales nemen 42,8 percent voor hun rekening. Het Kyoto-protocol bepaalt echter dat de steenkoolcentrales moeten worden afgebouwd, daar ze echte CO₂-spuwers zijn. We moeten ook beseffen dat fossiele brandstoffen eindig zijn. De hydro-energie is goed voor 1,6 percent. Dat cijfer behelst dan bijvoorbeeld ook nog de watervallen van Coe. Wanneer er een elektriciteitsoverschot is, wordt er water naar boven gepompt opdat het opnieuw naar beneden zou lopen om er elektriciteit mee te maken in de schaarsteperiodes. Het lijkt me echter niet dat er hier in Vlaanderen nog grote bergen en dalen gaan ontstaan waardoor we hydro-energie zouden kunnen produceren. De wind- en zonne-energie en de energie uit biomassa zijn goed voor 0,15 percent. Dat zijn cijfers van 2004. Ondertussen is dat aandeel wat gestegen. Ook het organische in de verbrandingsovens is gaan meetellen. Nu zou dat aandeel iets meer dan 1 percent bedragen. Er zijn echter nog heel wat groeimogelijkheden, bijvoorbeeld in vergelijking met Denemarken, waar het al over meer dan 20 percent gaat.

Bij ons is alles veranderd vanaf het in werking treden van de wetgeving inzake de groenestroomcertificaten, in 2002. Daarbij zal er immers geleidelijk aan meer groene stroom moeten worden geproduceerd, tot 6 percent in 2010. In 2005 zou een cijfer van 2,8 percent moeten worden gehaald.

Dan is er nog een onrechtstreeks probleem voor de boeren. Als er sterfte is, en men weet niet waar ermee heen, dan gaat de rekening van Rendac meteen heel sterk stijgen. Dat geldt ook voor de groentenijverheid. Een groot deel van de organische nevenstromen van de landbouw kan niet meer naar de veevoederindustrie, door de opeenvolgende crisissen inzake BSE, mond- en klauwzeer en dioxines. FEVIA (Federatie Voedingsindustrie) meldt ons dat ongeveer 3 miljoen ton nevenstromen van de voedingsnijverheid, die vroeger terugvloeiden naar de veeteelt, dit nu niet meer kunnen. De voedselveiligheid en de traceerbaarheid spelen daarbij een grote rol. Ongeveer de helft kan niet meer naar veevoeding gaan. Het is eventueel mogelijk die stromen te verwerken in een vergistingsinstallatie.

Tot nu toe was de roeping van de landbouwer te zorgen voor voedsel: voedsel voor de varkens en de koeien, tarwe om brood te bakken, aardappelen voor de frietnijverheid of andere nijverheden. Ondertussen is dit aan het veranderen. Er moeten

nieuwe mogelijkheden worden gezocht, vooral in de non-foodsector. Dan denk ik bijvoorbeeld aan energieplanten. Die hebben een aantal mogelijkheden.

We denken dan aan de koudpersing van koolzaadolie bij de landbouwbedrijven zelf, wat voor één derde koolzaadolie en voor twee derde koolzaadperskoek oplevert. Die koolzaadperskoek kan worden gebruikt als veevoeder. Er kan een voedselrantsoen mee worden samengesteld, samen met granen en maïs. Die koolzaadperskoek bevat immers 31 percent eiwitten en ongeveer 11 percent plantaardige vetten, wat welkom is. Samen met maïs, tarwe, gerst en suikerbieten kan zo een heel goed voedselpakket worden samengesteld en kan de afhankelijkheid van de VS, Argentinië en Brazilië inzake soja worden verkleind.

Uit de koolzaadolie kan ook biodiesel worden gemaakt, door verestering, natuurlijk op voorwaarde dat er een volledige defiscalisering komt. Anders is dit onmogelijk. Ethanol komt dan weer veeleer van granen en suikerbieten. Er is al het initiatief genomen tot het plaatsen van een ethanol-fabriek in de haven van Gent. Ook dat is echter onmogelijk zonder defiscalisering.

Ik zal nu dieper ingaan op een andere, ruimere mogelijkheid, namelijk de biomethanisatie, het produceren van biogas. Varkens en koeien produceren ook mest. Als we energieplanten en mest gaan vermengen en vergisten, zoals nu in Duitsland al gebeurt bij ongeveer 2000 bedrijven, kan er elektriciteit en warmte worden opgewekt door het produceren van biogas. Het vergistingsproduct kan opnieuw op het land worden gebruikt. Wie alleen met die twee producten werkt, krijgt van de overheid een contract dat hem een zeer hoge prijs voor die elektriciteit garandeert.

Daar kunnen we in Vlaanderen momenteel alleen maar van dromen. Laten we hopen dat dit verandert.

Wanneer varkens en koeien worden geslacht, levert dit bepaalde afvalstromen op. Dan denken we in de eerste plaats aan ongeboortmest – de maag- en darminhoud – en aan vetafscheiding. Ik heb bij OVAM voor de eerste keer de vraag horen stellen waarom hiervoor geen producten van klasse 1 zouden worden gebruikt. Dit gaat immers toch terug naar het land. Het is volledig hygiënisch gemaakt en levert geen enkel risico op

voor bijvoorbeeld gekkekoeienziekte. We hopen dat we daar eventueel het monopolie van Rendac voor een deeltje zullen kunnen doorbreken. Van de industrie gaat dit voedsel naar het bord van de consument, die ook heel wat afvalstromen produceert, zoals organisch afval en GFT-afval. Dat zijn allemaal producten die in aanmerking komen om vergist te worden. Het bovenste gedeelte komt in aanmerking voor landbouw, het rechtse gedeelte misschien meer voor industrie en het onderste gedeelte meer voor steden en gemeenten.

Het is de bedoeling om uit die producten allereerst groene elektriciteit te produceren en iets te doen met het einddigestaat, namelijk NPK: stikstof, fosfor en kali. Dat kan worden omgezet in een organische meststof waarbij wordt geprobeerd om zo veel mogelijk water te recupereren en opnieuw te gebruiken op de landbouwbedrijven. Water wordt immers een van de grote problemen, zoals mensen uit West-Vlaanderen inmiddels zeer goed weten.

Zo moet bijvoorbeeld een boorput van 150 meter of meer diepte, waarvoor geen vergunning meer kan worden verkregen, dicht. Men moet weer boorputten van 8 tot 15 meter gaan maken en er is op vele plaatsen al water te kort. We zullen in elk geval in de toekomst het water twee keer moeten gebruiken. Een van de mogelijkheden van een dergelijke installatie van membraanfiltratie is om recupereerbaar water te bekomen.

In Luxemburg bestaat een zeer goed voorbeeld. Het gaat om een organisatie van 29 boeren, die niet-mestverwerkingsplichtig zijn, geen grond te kort hebben en die toch een dergelijke installatie hebben gebouwd. Er worden vloeibare mest en vaste mest van een 3000 eenheden grootvee, energieplanten en bioafval van de gemeente Redange vergist, en er wordt elektriciteit en warm water voor de gemeente mee gemaakt. Het is een volledig nieuwe uitbating in landbouwgebied vlakbij een natuurgebied in waterwingebied. Zoiets ligt vandaag in Vlaanderen zeer moeilijk. Het ligt tevens zeer dicht bij de bebouwde kom.

De boeren brengen allereerst vloeibare mest aan en ook energieplanten en vaste mest. De gemeente levert organisch afval. Alles wordt samen vergist in een tank. Dat levert methaangas dat naar een gasmotor gaat die elektriciteit produceert. De restwarmte van de motor wordt gebruikt om een

sporthal te verwarmen. Een ondergrondse leiding van ongeveer 900 meter lang loopt verder nog naar een tropisch zwembad. Ondertussen is men een nieuwe school aan het bouwen die ook zal worden verwarmd met restwarmte van die motor. Het einddigestaat wordt teruggenomen door de landbouwers om het te verspreiden op het land; een verschil met wat we in Vlaanderen kennen.

We hebben de opening bezocht van een installatie in Hallum in Noord-Friesland. Op een rundveebedrijf stelde men zich de vraag wat men in de toekomst zou gaan doen: meer koeien houden en een quotum bijkopen, of meer uit het bedrijf zelf halen? Er werd besloten om een biogasinstallatie te bouwen waarbij de rundveemest samen met mest afkomstig van kippenbedrijven uit de omgeving, wordt vergist. Een van de voordelen van biomethanisatie is dat er een heel deel organische stoffen wordt uitgehaald waardoor het product achteraf vloeibaarder en reukloos wordt. In Friesland zijn zeer veel drassige weiden, en dan kan de mest wel op de weiden verspreid worden. In die streek zullen binnen het jaar liefst 30 dergelijke installaties worden bijgebouwd!

We zullen de installatie in Redange nog eens bekijken. We zien een boer die mest aanbrengt en een vrachtwagen met eigen transport. We zien de vaste stoffen liggen zoals tarwe en maïs, afgedekt met vaste mest in plaats van met plastic. Op een andere installatie liggen ajuinen met maïs, overdekt met aardappelstoomschillen. Dit jaar was er een echte crisis in de ajuinenteelt, ze waren niets waard. Soms werd de vraag gesteld aan de overheid of het niet goed zou zijn om bepaalde producten uit de markt te nemen. In Duitsland moet dat niet gebeuren want daar wordt er elektriciteit van gemaakt en zo nemen de boeren het zelf uit de markt.

Waarom doet men dit in Duitsland en Luxemburg? Enerzijds uiteraard omwille van de overschotten van maïs. Iedereen zit met een voorraad van meer dan een jaar aan kuilmaïs, want wat moet men anders op het land plaatsen? In Duitsland is dit ook zo, maar daar wordt met de overschotten elektriciteit en warmte gemaakt.

Daarnaast zijn er nog andere voordelen. Allereerst is het van belang dat de mest zo vers mogelijk van onder de varkens en koeien uit worden gehaald en naar een biogasinstallatie wordt gebracht. Op

die manier is er minder broeikasgasvorming. CO₂, methaan, ammoniak en lachgas worden voor een zeer groot gedeelte weggewerkt. Van het methaan dat spontaan vanuit de varkensmest in de lucht vliegt, kan uiteraard geen elektriciteit meer worden gemaakt. Daarom is het van belang dat de mest zo vers mogelijk in de installatie komt zodat er minder broeikasgasvorming komt, minder ammoniak enzovoort. Het geeft betere en gezondere stallen voor zowel het dier als de mens en minder geur voor de omgeving.

Daarnaast is het een voordeel dat de mest veel hygiënischer is. Wanneer die mest gedurende 20 tot zelfs 40 dagen in dergelijke temperaturen heeft gezeten, zijn alle ziektekiemen en onkruidzaden weg, en de mest is beter voor uit te spreiden. Nog belangrijker is dat een van de nadelige aspecten van de verse ruwe mest, namelijk ammoniak, er vooral onder de vorm van ammoniakstikstof in zit. Door biomethanisatie wordt dat voor een groot deel omgezet in organisch gebonden stikstof of ammoniumstikstof. Die heeft het voordeel dat er veel minder ammoniakemissie is bij het uitspreiden. Nog voordelen zijn veel minder nitraatuitspoeling in het grondwater, veel minder verbranding van de plant, een betere stikstofopname door de plant zelf en minder verlies van stikstof. In Duitsland en Luxemburg kost stikstof vooral geld, hier zijn we blij als we het kwijt zijn, daar dus niet.

Wat is biomethanisatie? In een volledig gesloten silo wordt een goed uitgebalanceerd mengsel van mest, energieplanten en nevenstromen van de agro-industrie goed geroerd en opgewarmd. Er komt gas uit vrij. Dat kan gebeuren op ofwel 38 graden, mesofiel genoemd, ofwel op 55 graden, thermofiel genoemd. Het is een anaërobe vergisting waarbij er geen zuurstof is en er dus geen emissies mogelijk zijn. Daar komt gas uit dat ongeveer 60 tot 70 percent methaan bevat en 25 tot 30 percent CO₂, naast water, zwavel en ammoniak. Na reiniging wordt het biogas gebruikt om de motor mee aan te drijven, die zowel groene elektriciteit als thermische warmte produceert.

In Vlaanderen kennen we voorbeelden waar de biomethanisatie is mislukt. We moeten ermee rekening houden dat biomethanisatie uit mest alleen totaal onmogelijk is. Ten eerste is het drogestofgehalte uit mest veel te laag: van mestvarkensmest is dat 8 percent en van zeugenmest 2,5

percent. Ten tweede moeten we een goede formule hebben: hoe beter de samenstelling is, hoe meer gas eruit komt.

Bij de boeren hebben we gezien dat er bijvoorbeeld tarwe en maïs werd aangeleverd. Hoe kan men nu schone kuilmaïs met mest mengen om er elektriciteit mee te maken? We zien dat er 180 kubieke meter gas uit een ton kuilmaïs komt. Dat levert 2 kilowatt per kubieke meter aan elektrisch vermogen op of in totaal 360 Kw/h. Dat vermenigvuldigen we met 0,125 euro, zijnde de prijs van de groenestroomcertificaten. Uit maïs halen we dus 45 euro aan energie. Als een landbouwer 20 euro per ton krijgt, is hij al heel geslaagd. Voor C-suiker krijgt een boer iets meer dan 9 euro per ton. Daar zit 50 euro aan energie in. Dus kunnen we C-suiker beter gebruiken voor biomethanisatie. Het is belangrijk om cofermentatie te hebben van energieplanten samen met nevenstromen uit de bio-industrie, afval en dierlijke bijproducten. Ik heb klasse 2 en klasse 3 genoemd. Waarom ook niet klasse 1?

Een van de grootste problemen is de ruimtelijke ordening. Mogen we zo'n installatie plaatsen naast een landbouwbedrijf? Tot nu toe is de enige regelgeving daarover een omzendbrief van 2000, de bekende RO/2000/02, die zegt dat mestverwerkingsinstallaties van beperkte schaal kunnen in een landbouwgebied, als uitbreiding van het landbouwbedrijf. Daar hebben we absoluut geen goede herinneringen aan. Heel wat vergunningen zijn vastgelopen. Dat is onder meer het geval in Hooglede. Over de vergunning in Adegem ontstond recentelijk een hele hetze. Ik laat een map met persartikels rondgaan die dat ten overvloede bewijzen. (Zie bijlage voor een voorbeeld.) Besturen is daardoor bijna onmogelijk geworden. Bij de verdediging van het dossier voor de Milieucommissie lachte men mij in het gezicht uit. Ze vonden het kinderspel. Ze zouden onmiddellijk in beroep gaan bij de minister als we een vergunning kregen. Als de minister ook de vergunning zou goedkeuren, zouden ze in beroep gaan bij de Raad van State. Deze procedure duurt 6 à 7 jaar. Tegen dan is ons bedrijf natuurlijk al lang failliet en kunnen wij de landbouw niet meer helpen.

Dit soort verzet komen we dagelijks tegen. Ik wil u daarom vragen om het mogelijk te maken dat

energieproductie in een landbouwbedrijf als een agrarische activiteit wordt beschouwd. Voor de installatie in Adegem waren alle adviezen positief, behalve dat van de gemeente. De burgemeester van Maldegem bezweek onder druk van een notaris uit de betreffende buurt. Gelukkig zijn niet alle burgemeesters zo. Dit moet in elk geval stoppen.

De installaties werken heel proper, in een gesloten hangar. We mengen bepaalde producten, maken elektriciteit en gas. De silo's zijn volledig gesloten betonnen tanks. Binnen in de silo zit een roerder en een verwarmingselement. De ruimte tussen de silo's is eveneens volledig gesloten. Er zijn geen lekkages naar de omgeving mogelijk.

De motoren zitten in geluidsdichte containers. De uitlaat van die gasmotoren is zeer zuiver. U ziet hier cijfers van Vito en van Cogen Vlaanderen vzw. Een dergelijke gasmotor is 4,78 keer properder dan een dieselmotor.

Als we het eindproduct willen exporteren, dan moeten we het hygiëniseren en stabiliseren volgens de Europese normen. Er is maar één goede manier en dat is drogen tot 85 percent droge stof en korrelen. We gaan dat doen met een droogstelsel waarbij het product meer dan een uur in de droger zit op meer dan 70 graden. De hygiënisatie en stabilisatie gebeuren in één bewerking.

De motor levert elektriciteit en thermische warmte door de koeling van de motor en van de uitlaatgassen. We proberen om alle energie van de motor, zowel elektriciteit, warm water als uitlaatgassen, te gebruiken om zo veel mogelijk eindigestaat te drogen en te exporteren. Als we dat allemaal willen doen, hebben we eigenlijk energie te weinig. Een bedrijf dat voor 30 percent verwerkingsplichtig is, zal enkel en alleen die 30 percent drogen en exporteren en de rest op zijn eigen grond brengen. Wie 90 of 100 percent verwerkingsplichtig is, zal eerst op een mechanische manier ontwateren en enkel de restfractie drogen. Ze scheiden het eindigestaat in een dunne en in een dikke fractie. De dunne fractie wordt gezuiverd met een membraanfiltratie en het concentraat wordt samen met de dikke fractie gedroogd en geëxporteerd. De wijngaarden zijn bijvoorbeeld heel erg geïnteresseerd in de organische, geurloze en hygiënische meststof. Dat zou een interessante afzetmarkt kunnen zijn.

We willen een 50-tal installaties bouwen in Vlaanderen. Met één installatie kunnen we 1700 gezinnen van elektriciteit voorzien. In totaal zou het om 85.000 gezinnen gaan. Dat is 5,36 percent van het energieverbruik van de gezinnen. Duurzame landbouw gaat voor ons hand in hand met duurzaam milieu en duurzame energieproductie mits een duurzame politiek.

Duurzame politiek betekent het volgende. Co-bio-methanisatie moet mogelijk zijn, ook met organische nevenstromen uit de landbouw. Als energieproductie uit mest samen met energieplanten, dierlijk afval en andere organisch afval als een agrarische activiteit wordt bekeken, is het probleem van ruimtelijke ordening opgelost.

Verder vragen wij een ernstige energiepolitiek met lange garantie betreffende groenestroomcertificaten, WKK-certificaten en een alternatief voor het wegvallen van het gratis transport. Een beroep bij de Raad van State door organisaties en maatschappijen moet zo veel mogelijk beperkt worden.

We vragen een prijszekerheid op lange termijn zodat we banken en investeerders kunnen overtuigen om installaties te financieren. Subsidiëring onder de vorm van ecologiesteun voor bijvoorbeeld industrie en VLIF-steun voor de landbouw is eveneens aangewezen. Een steun voor energieplanten is gewenst. We proberen zo veel mogelijk om op braakliggende gronden energieplanten te zetten. Braakligging is energieverkwisting. Er dient ten slotte een defiscalisering van de bio-brandstoffen te komen.

2. VRAGEN VAN DE LEDEN

De heer Jul Van Aperen: Vooral het aspect mestverwerking ligt me na aan het hart. Het succes van de mestverwerking ligt hem in de kostprijs. Hoe zit dat bij biomethanisatie?

De heer Hubert Brouns: De mestverwerkingsinstallaties zijn tot nu toe inderdaad gestrand op de economische haalbaarheid. We hopen dat dit project wel haalbaar is. Daarbij spelen twee elementen een rol. De mestverwerkende landbouwer zal maar geïnteresseerd zijn als hij een attest krijgt van de Mestbank waaruit blijkt dat zijn mest inderdaad verwerkt is tot water en dat het

digestaat uitgevoerd is naar het buitenland of gebruikt is op niet-landbouwgronden. Dit laatste is conform het mestdecreet en zo kunnen we het eindproduct in eigen land gebruiken. Dat is niet onbelangrijk, vooral omdat GFT-afval van de openbare besturen mee kan worden verwerkt. Zo kan het eindproduct gedeeltelijk terugkeren naar de leverancier van afval.

Een andere noodzakelijke voorwaarde is de economische haalbaarheid. Dat hangt af van de groenestroomcertificaten. Daarover is lang onduidelijkheid geweest. Het verbaast me dat u dit niet aanhaalt. Ik neem dus aan dat u zeker bent van de groenestroomcertificaten. Ik weet dat dit deel van de inkomsten van een ontzaglijk belang is om het geheel betaalbaar te maken.

De heer Karlos Callens: Een aantal stakeholders zijn bereid om dergelijke projecten tot stand te brengen, onder andere de landbouw, ECO Vlaanderen zelf en de overheid via subsidies. Zijn er nog andere mogelijke investeerders?

Hebt u een mondelinge of schriftelijke toezegging van de federale overheid voor de groenestroomcertificaten?

Ik ben niet op de hoogte van een alternatief voor het wegvallen van het gratis transport. Wat is dat?

De heer Jef Tavernier: Ik heb een vraag over ruimtelijke ordening. Er zijn weinig problemen met de kleinschalige installaties. Ze kunnen voor hun grondstof een beroep doen op de mest van het bedrijf zelf of van de omliggende bedrijven. Er ontstaan pas problemen als men met grootschalige installaties wil beginnen. Die grootschaligheid roept bij mij weerstand op. Niet alleen het visuele aspect stoort mij, maar ook het transport speelt dan een rol. De aanvoer van grondstoffen over grotere afstand schept een probleem. Dat gebeurt in West-Vlaanderen over wegen die daar absoluut niet voor geschikt zijn, door woonwijken en dergelijke.

Wat zijn nu precies uw plannen? Kiest u voor relatief kleinschalige en onschadelijke projecten? Of kiest u voor grotere installaties?

De heer Jos Santy: Mijnheer Tavernier, we hebben twee opties. De kleinschalige installaties komen

op landbouwgebied en de grootschalige op het industriegebied van de gemeente. Voor een kleine installatie op een bedrijf gaat het om één, maximum twee camions per dag en maximum 24.000 ton op jaarbasis.

We hebben van de federale overheid rechtszekerheid gekregen voor de groenestroomcertificaten. Dit wordt in Europa verder uitgebreid. Duitsland, Frankrijk en Denemarken zijn de koplopers. Zij zullen dit systeem verder promoten.

Wij hebben nog geen alternatief voor het gratis transport. Wel werkt het kabinet van minister Peeters aan een dergelijk alternatief. Minister Peeters heeft beloofd dat dit er tegen het einde van juni 2005 zou komen.

De heer Patrick Christiaens: Wat de groenestroomcertificaten betreft, weet iedereen dat er een nieuwe regering kan komen, die terzake een nieuwe wet kan maken die de vorige wet opzij zet. Dan zijn we dat kwijt. Het is nu de keuze van ODE Vlaanderen vzw om veeleer te werken met contracten op projectbasis, waarbij de netbeheerders van groene stroom, zoals Elia, verplicht zouden zijn om gedurende een aantal jaren een vaste prijs te geven. In de toekomst moeten we naar een systeem van dergelijke contracten gaan. Er is geen enkel ander systeem dat echt rechtszekerheid biedt.

De prijs van mestverwerking is erg normaal. Tot nu toe zijn alle mestverwerkingsinitiatieven gestrand omdat de kostprijs van mestverwerking duurder was dan de boete. Dan is het evident dat dergelijke initiatieven niet van de grond komen. Wat we nu voorstellen, is natuurlijk niet gratis. Maar in feite hangt alles af van de energetische waarde van de producten die men erin stopt. De energie die mest op zich, en zeker vloeibare mest, levert, is zelfs al niet genoeg om het vergistingsstelsel zelf op temperatuur te houden. Er moeten andere producten worden toegevoegd, die maken dat het drogestofgehalte stijgt, waardoor er een goede formule ontstaat. Daarom vragen we dat er ook nog andere producten mogen gebruikt worden.

Een dergelijke installatie heeft jaarlijks een aantal algemene kosten: afschrijvingen, personeel, onderhoud, leningen en interesten. Nemen we als premisse dat die vaste en variabele kosten van

een dergelijke installatie 20 euro bedragen. Volgens de lijst die ik tevoren toonde, levert verse vloeibare mest 35 kubieke meter gas per ton op, wat 70 kilowatt oplevert. Aan 0,12 euro, komt dat neer op 8,68 euro aan energie. Als de installatie 20 euro kost, dan is de kostprijs van mestverwerking het verschil tussen 8,68 euro en 20 euro, zijnde 11,32 euro per ton mest. Dat hangt dan nog af van de grootte van de installatie, m.a.w. in een grotere installatie zal de kostenfactor nog kunnen gereduceerd worden. Dat lijkt me een betaalbare oplossing, zeker als we daardoor ook nog een aantal andere problemen van de landbouw, zoals de overschotten van maïs en suikerbieten, kunnen oplossen. We kunnen daar prijsregulerend werken en het probleem van de emissies mee helpen oplossen. Dat is die prijs waard.

De heer Jos Santy: Ik wil een algemeen politiek besluit trekken. Dit is een oplossing voor de landbouw in zijn geheel: niet alleen voor het mestprobleem, maar ook voor de overschotten in de landbouw, zoals die van suikerbieten. Die overschotten hebben voldoende energetische waarde om elektriciteit te maken.

We hebben vaste contracten met Electrabel, die trouwens ook voor 20 percent aandeelhouder is in ECO Flanders. Electrabel heeft, alvorens aandeelhouder te worden, met ons contracten afgesloten voor tien jaar, waarbij de groenestroomcertificaten aan een vaste prijs worden opgenomen. We hebben terzake dus een gegarandeerd inkomen.

We hebben ook de steun van de Vlaamse Regering, waarvoor ik de minister-president en de hele regering dank. Het is immers zo dat PMV aandeelhouder is geworden bij ons. Via PMV kunnen we over voldoende financiering beschikken om deze projecten verder uit te bouwen.

De heer Patrick Christiaens: Ik moest nog antwoorden op een vraag van de heer Brouns. Het is inderdaad de bedoeling dat met die eindproducten zo veel mogelijk mestverwerkingsproblemen worden opgelost.

U had het over de tuintjes. Ongeveer een jaar geleden is de wet veranderd bij de Mestbank. Daarvoor mochten de eindproducten niet meer op Vlaamse bodem terecht komen. Daar heeft men 'Vlaamse cultuurbodem' van gemaakt. Het mag dus wel worden gebruikt in de tuinen. Het is ech-

ter de bedoeling alle restwarmte van die installatie te gebruiken voor het drogingsproces, in tegenstelling tot het Luxemburgse voorbeeld, waarbij er zwembaden mee werden verwarmd. We willen gerust de zwembaden verwarmen ten behoeve van de gemeenten, maar we gaan in de eerste plaats proberen die warmte te benutten voor de problemen van de landbouw. Dan heb ik het over het drogen van die eindproducten.

De heer Jul Van Aperen: Dit systeem kan technisch perfect werken. Toch moeten er heel veel voorwaarden vervuld zijn: het kan alleen werken indien er bepaalde dingen veranderen inzake ruimtelijke ordening en vergunningenbeleid, en indien het eindproduct kan worden geëxporteerd, verkocht en gedroogd. Ook moet er voldoende mest zijn, en voldoende bijproducten.

De heer Jos Santy: Heel wat van die voorwaarden kunnen al worden opgelost. We hebben een voorstel gedaan aan het kabinet van de minister om de wetgeving inzake de ruimtelijke ordening van 2002 aan te passen, wat ons probleem inzake ruimtelijke ordening zou oplossen. Dat zou binnenkort worden voorgelegd aan de commissie voor Ruimtelijke Ordening. Ik doe daarvoor een beroep op de leden van die commissie. Als ik me niet vergis, zou dit in mei worden besproken. Dit zou dus worden opgelost. Het zou een decretale beslissing zijn, zodat er geen probleem meer zou zijn met betrekking tot omzendbrieven.

De voorzitter: U hebt een heel interessant betoog gehouden. Vermoedelijk hebt u ook her en der heel interessante gesprekken gevoerd. Maar zolang we niet schriftelijk geïnformeerd zijn over wat u nu zegt, zou ik bijzonder voorzichtig zijn in uw conclusies.

De heer Van Aperen heeft gelijk. Ik heb dat al opgemerkt na uw inleiding: deze problemen situeren zich binnen de bevoegdheden van de minister van Landbouw, maar nog veel meer binnen de bevoegdheden van de ministers van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening en binnen de federale bevoegdheden. Ik zou dus niet te snel conclusies trekken na een aantal interessante gesprekken.

De heer Jos Santy: Inderdaad. We hopen dat dit er komt. Wat de aanvoer betreft, mijnheer Van Aperen, is er echter geen enkel probleem. Er bestaan geen vakbonden van zwijntjes die zeggen dat ze een week niet gaan werken, waardoor we een week lang geen aanvoer zouden hebben. Zij gaan elke dag aan het werk, waardoor er steeds aanvoer is.

De voorzitter: Het is uiteraard niet de bedoeling hier vandaag conclusies te trekken. Ik dank de sprekers voor hun uiteenzetting.

De verslaggever,

Hubert BROUNS

De voorzitter,

Jos DE MEYER

BIJLAGE

Buren gaan in de tegenaanval

De ontgoocheling over het afleveren van de Milieuvergunning voor het mestverwerkingsbedrijf heeft de inwoners van Onderdijk en omgeving zwaar ontgoocheld maar hun strijdvardigheid niet aangetast. Zij wijzen niet alleen de Bestendige Deputatie en de Gouverneur met de vinger maar ook Electrabel en Ecoflanders die belangen hebben in het op te richten bedrijf in Onderdijk met de vinger. Het actiegroep bestaat niet alleen uit inwoners van Onderdijk en omgeving. Het comité is ook versterkt met specialisten op verschillende vlakken. Als het dossier in beroep moet verdedigd worden wil het actiegroep sterk staan.

"Wij hebben niets tegen het Biomethanisatieproces. Het behoort tot de vernieuwde Chemische Industrie die met biogas als een van zijn eindproducten een toekomst heeft. De mensen die zich in die nieuwe industrie willen bewijzen moeten dat wel op een reglementaire manier doen en dat is hier in Onderdijk zeker niet het geval" stelt Ignace Graba van het actiegroep. Het actiegroep begrijpt niet welke duistere krachten er hebben meegespeeld om de leden van de Bestendige Deputatie er toe aan te zetten om het op basis van technische gegevens volledig advies van de Provinciale Milieucommisie te negeren. Volgens dat advies kan de installatie die in Onderdijk voorzien wordt aanzien worden als een afvalverwerkingsinstallatie. Die hoort in geen geval thuis in een landbouwzone maar op een industrieterrein.

TESTCASE

De inplanting van het bedrijf zou volgens het comité rampzalige gevolgen hebben voor het wieltoersme (Drongengoedroute). Nu wordt die route druk bereden. Als het bedrijf er komt zullen de vrachtwagens er voor zorgen dat er langs de smalle straten die de Gentweg en een deel van Onderdijk toch zijn nog weinig fietsers durven komen. Door de aanvragen van de vergunning te laten aanvragen door een landbouwer daardoor ontlopen Electrabel en Ecoflanders volgens het actiegroep elke verantwoordelijkheid. Met de voorzitter van het boeren-syndicaat hebben ze volgens het actiegroep ook nog iemand die politiek kan wege op de mensen die over de aflevering van de vergunningen moeten beslissen.

Het actiegroep waarschuwt de steden en gemeenten in Vlaanderen om het dossier in Adegem van nabij te volgen. "Het wordt zowel voor

Electrabel als Ecoflanders een testcase. Als zij het pleit in Maldegem winnen dan staat de deur wagenwijd open om ook op andere plaatsen, ook buiten industrieterreinen, in Vlaanderen een installatie in te planten.

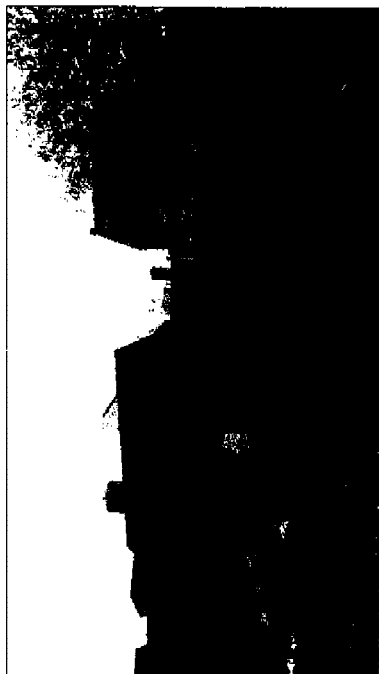
BEROEP

Ignace Graba en de actiegroep weten dat zij in hun strijd niet alleen staan. Zij hebben besloten om tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie bij de bevoegde minister in beroep te gaan. Zij hebben ook goede hoop dat ook de gemeente beroep zal aantekenen. Daarnaast rekenen zij ook nog op de geweigerde bouwvergunning. De gemachtigde ambtenaar van de provincie adviseerde negatief op de aanvraag voor het studebouwkundig attest. Zij kunnen zich niet voorstellen dat de Bestendige Deputatie ook dat negatief advies naast zich kan neerleggen.

Mocht dat toch gebeuren dan zal het actiegroep niet aarzelen om het dossier voor de Raad van State te brengen.

Zij zijn er in Onderdijk van overtuigd dat er in het dossier voldoende procedurefouten gemaakt zijn om de beslissing te laten vernietigen.

Het ziet er dan ook naar uit dat de bouw en de exploitatie van het mestverwerkingsbedrijf nog niet voor de eerstkomende maanden is.

In Onderdijk 19 bij de familie Coopman wachten ze rustig af. De aflevering van de Milieuvergunning is voor hen een stap in de goede richting. Zij weten wel dat ze een veldslag maar de oorlog nog niet de gewonnen hebben.